

Zitting 1981–1982

17 297

Nadere regelen ten behoeve van transsexuelen omtrent het wijzigen van de vermelding van de kunne in de akte van geboorte

C

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

Aan de Koningin

's-Gravenhage, 22 juni 1981

Bij kabinetsmissive van 20 februari 1981, no. 52, heeft Uwe Majesteit, op voordracht van de Minister van Justitie, mede namens de Staatssecretaris van Volksgezondheid en Milieuhygiëne, bij de Raad van State ter overweging aanhangig gemaakt een wetsontwerp met memorie van toelichting, houdende nadere regelen ten behoeve van transsexuelen omtrent het wijzigen van de vermelding van de kunne in de akte van geboorte.

1. De Raad van State stemt in met het voornemen nadere regelen te stellen ten behoeve van transsexuelen omtrent het wijzigen van de vermelding van de kunne in de akte van geboorte. Het voorgelegde ontwerp geeft het college aanleiding de volgende opmerkingen te maken.

2. In artikel 29b wordt een verklaring vereist van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen deskundigen. In de toelichting op artikel 29b spreken de bewindslieden er hun voorkeur voor uit dat deze verklaring wordt opgesteld door «een team van deskundigen die met de problematiek van transsexuelen vertrouwd zijn». Dit wekt de indruk van een onderzoek door een multi-disciplinair team dat moet uitmonden in een gezamenlijk rapport, door alle leden onderschreven. Anderzijds spreken zij over «het oordeel van de deskundige» waarmee – naar het lijkt – het oordeel van

degene die de transsexueel begeleidt bedoeld is. Echter, in dezelfde passage van de toelichting schrijven de bewindslieden eveneens, in het voetspoor van het eerste interimrapport van de Gezondheidsraad (bladzijde 19), dat de «zelfdiagnose» van de transsexueel «het belangrijkste criterium» is voor het vaststellen van zijn of haar gender-identiteit, zodat de deskundigen toch voornamelijk op zijn of haar mededelingen aangewezen zijn.

Het is de Raad niet duidelijk hoe de bewindslieden zich de totstandkoming van de in artikel 29b genoemde verklaring voorstellen. De vraag rijst waarover de verschillende deskundigen precies een verklaring moeten afleggen. Tevens blijft in het ongewisse hoe de waarde van de eigen opvatting van de transsexueel enerzijds moet worden afgewogen tegen die van het oordeel van de deskundige, respectievelijk van het team van deskundigen anderzijds.

Gelet op het bovenstaande kan naar de mening van de Raad de vraag gesteld worden, of in artikel 29b niet een onderscheid ware te maken in die zin dat een verklaring van een team slechts nodig is, indien de verzoeker niet een deskundigenverklaring overlegt dat hij lichamelijk is aangepast aan het verlangde geslacht.

Overigens dienen ook bij een dergelijke beperkte taakstelling de genoemde onduidelijkheden verhelderd te worden.

3. In artikel 29a, eerste lid, is sprake van een aanpassing aan het verlangde geslacht voor zover dit «mogelijk of verantwoord» is. Het college meent dat bedoeld is: mogelijk en verantwoord, zoals ook staat in artikel 29b, onder b, en beveelt aan artikel 29a alsmede de memorie van toelichting in laatstbedoelde zin aan te passen.

4. In de voorlaatste alinea van de toelichting bij artikel 29b wordt medegedeeld dat de rechter overigens de bevoegdheid houdt om ambtshalve ook nog andere deskundigen te horen. Gezien de onduidelijkheid die bij de Raad bestaat over de meningsvorming op grond van dit artikel verdient het aanbeveling in de toelichting te vermelden of het hier gaat om de algemene bevoegdheid tot het horen van deskundigen ex artikelen 222 en volgende Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. Indien het een andere bevoegdheid betreft waren daarover nadere mededelingen te doen.

De Raad van State geeft U in overweging het wetsontwerp te zenden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.

De Vice-President
van de Raad van State,
W. Scholten

